

Schorsing en verwijdering

September 2026

oponoa
stichting openbaar primair onderwijs noordoost achterhoek

Jonkerspad 9
7271 LC Borculo
0545 - 275 166

info@oponoa.nl
www.oponoa.nl

Inhoudsopgave

Inleiding 3
Juridisch kader 4
Inwerkingtreding en looptijd 4
Time-out maatregel 4
Schorsing 5
Verwijdering 7
Grensoverschrijdend gedrag van ouders/verzorgers/overige familieleden van leerlingen 9
Geschillencommissie Passend Onderwijs 10

Inleiding

Een veilige en prettige leeromgeving is van groot belang voor het welzijn en de ontwikkeling van leerlingen. Het realiseren en behouden van zo'n omgeving is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van iedereen binnen de schoolgemeenschap: leerlingen, onderwijsprofessionals[1] en ouders[2]. In de dagelijkse praktijk kan er sprake zijn van incidenten waarbij emoties hoog oplopen en er waarbij er sprake is van een conflictsituatie. Juist dan is het essentieel om zorgvuldig te communiceren en adequaat te handelen, zodat het conflict op een respectvolle en effectieve manier wordt opgelost. Dit protocol is opgesteld om richting te geven aan het handelen in deze situaties als houvast voor het maken van zorgvuldige keuzes en het waarborgen van een veilige schoolomgeving voor alle betrokkenen.

Het protocol wordt van kracht wanneer er sprake is van ernstig ongewenst gedrag door een leerling of diens ouder(s) wanneer de rust en veiligheid op school ernstig worden verstoord, wanneer de belangen van andere leerlingen in het geding komen, of wanneer de school niet in staat is om de benodigde ondersteuning aan een leerling te bieden. In dergelijke gevallen is het van belang dat er snel en doordacht wordt gehandeld. Bij ongewenst gedrag van een leerling kunnen verschillende maatregelen worden overwogen, afhankelijk van de ernst van de situatie. Deze maatregelen zijn bedoeld om de veiligheid en het leerklimaat te herstellen en kunnen bestaan uit een time-out maatregel, een schorsing of – in uiterste gevallen – een verwijdering van de leerling. Elk van deze stappen wordt nader toegelicht in de eerste drie hoofdstukken van dit protocol.

Ook ouders spelen een belangrijke rol in het ondersteunen van een positieve schoolcultuur. Wanneer hun gedrag de veiligheid of het pedagogisch klimaat op school verstoort, is het noodzakelijk dat de school hierop gepast reageert. Hoofdstuk vier beschrijft hoe in dergelijke situaties gehandeld wordt, met als doel het herstellen van een respectvolle samenwerking tussen school en thuis. In sommige gevallen kan het nodig zijn om een geschil voor te leggen aan een externe instantie. Hoofdstuk vijf, tot slot, gaat in op de werkwijze van de Landelijke Geschillencommissie Passend Onderwijs, die kan worden ingeschakeld wanneer er sprake is van een verschil van inzicht over de ondersteuning die een leerling nodig heeft.

[1] Waar in deze tekst wordt gesproken over 'onderwijsprofessionals', bedoelen we alle medewerkers en vrijwilligers die werkzaam zijn binnen onze scholen.
[2] Waar in deze tekst wordt gesproken over 'ouders', bedoelen we de wettelijke gezaghebbenden en verzorgers die verantwoordelijk zijn voor het kind.

Juridisch kader

Binnen de Leerplichtwet, de Wet op het Primair Onderwijs (WPO) en de Wet op de Expertisecentra (WEC) zijn bepalingen opgenomen die scholen de mogelijkheid bieden om leerlingen te schorsen of definitief te verwijderen. De wettelijke grondslag voor schorsing is te vinden in artikel 40c van de WPO en artikel 40a van de WEC. Verwijdering van een leerling is geregeld in artikel 40, lid 1, 11 en 12 van de WPO, evenals in artikel 40a en artikel 40, lid 18 van de WEC. Daarnaast is op een besluit tot verwijdering ook de Algemene wet bestuursrecht (Awb) van toepassing. Dit betekent dat bij een dergelijke beslissing de regels voor zorgvuldige besluitvorming en bezwaarprocedures in acht moeten worden genomen.

Inwerkingtreding en looptijd

Dit protocol is van toepassing op alle scholen die vallen onder Stichting OPONOA. Het treedt in werking op de datum waarop het door het College van Bestuur (CvB) is vastgesteld. Het protocol kent geen vaste einddatum en blijft van kracht zolang het niet wordt ingetrokken of vervangen. Wel zal het, indien nodig, worden aangepast op basis van wijzigingen in relevante wet- en regelgeving, zodat het steeds aansluit bij de actuele juridische kaders en onderwijskundige inzichten.

Time-out maatregel

Op school kunnen zich situaties voordoen waarin een leerling tijdelijk ondersteuning nodig heeft om tot rust te komen en het groepsproces niet verder te verstoren. We kiezen er bij onze stichting voor een pedagogische maatregel waarbij de leerling niet wordt buitengesloten, maar in verbinding blijft met de schoolomgeving en begeleid wordt in het reguleren van emoties en gedrag.

Een time-out is geen formele ordemaatregel, maar een tijdelijke interventie die gericht is op herstel en ondersteuning. De onderwijsprofessional kan, in overleg met de kwaliteitscoördinator, directeur of een collega, besluiten om een leerling voor korte tijd uit de klas te plaatsen. Dit gebeurt altijd in een veilige, rustige ruimte en onder toezicht, bijvoorbeeld bij een collega, de kwaliteitscoördinator of de directeur, of in een speciaal ingerichte plek binnen de school en onder toezicht.

De leerling verblijft daar maximaal tot het einde van de schooldag. Tijdens deze periode wordt gekeken wat de leerling nodig heeft om weer tot leren en sociaal functioneren te komen. De school informeert de ouders zo snel mogelijk over het incident en de genomen

maatregel, tenzij er zwaarwegende redenen zijn om dit uit te stellen. De communicatie is open, respectvol en gericht op samenwerking.

Het incident wordt geregistreerd en er vindt overleg plaats met de ouders. Van dit gesprek wordt een kort verslag gemaakt. Ouders worden gevraagd dit verslag voor gezien te tekenen. Als zij dit weigeren, wordt het verslag aangetekend naar hen verzonden, met een begeleidend schrijven waarin wordt vermeld dat zij hebben geweigerd te tekenen. Dit draagt bij aan een transparante en zorgvuldige documentatie.

De time-out maatregel wordt na maximaal één dag beëindigd. Mocht de situatie daar aanleiding toe geven, dan kan de maatregel overgaan in een formele schorsing, conform de geldende wet- en regelgeving. Alle relevante informatie wordt vastgelegd in het leerlingdossier, onder verantwoordelijkheid van de directeur. In dit dossier worden onder andere de genomen acties, gespreksverslagen, afspraken met ouders en leerling, en de data van de gebeurtenissen opgenomen.

Het is belangrijk om te benadrukken dat wanneer een leerling op pedagogische of onderwijskundige gronden een andere werkplek krijgt buiten de groep, dit niet automatisch betekent dat er sprake is van een time-out. In zulke gevallen wordt de alternatieve plek ingezet als onderdeel van het ondersteuningsaanbod, afgestemd op de specifieke behoeften van de leerling.

Schorsing

Wanneer een leerling herhaaldelijk gedrag vertoont dat de veiligheid of het leerproces op school ernstig verstoort, of wanneer een incident dermate ernstig is dat onmiddellijke actie nodig is, kan de school overgaan tot een formele schorsing. Een schorsing is een ingrijpende maatregel en wordt alleen ingezet wanneer eerdere pedagogische interventies, zoals een time-out, onvoldoende effect hebben gehad of niet passend zijn gezien de ernst van de situatie.

De wettelijke basis voor schorsing is vastgelegd in artikel 40c van de Wet op het Primair Onderwijs (WPO). Sinds de invoering van passend onderwijs in 2014 is deze maatregel ook expliciet opgenomen in de wet. De Inspectie van het Onderwijs houdt toezicht op de naleving van deze regelgeving.

Een leerling kan voor maximaal één week (vijf schooldagen) worden geschorst. Bij een schorsing van meer dan één dag is de school verplicht dit schriftelijk en gemotiveerd te melden aan de Inspectie van het Onderwijs via het Internet Schooldossier (ISD). De inspectie verwacht dat scholen schorsingen zo kort mogelijk houden en dat zij zorgvuldig afwegen wat de impact is op het kind. Daarbij hoort het volgen van vaste procedures en

het maken van een belangenafweging. Indien nodig kan een rechter toetsen of deze procedures correct zijn gevolgd. Voor ouders is de informatie over schorsing en verwijdering toegankelijk via de schoolgids en de schoolwebsite.

Een schorsing mag uitsluitend worden opgelegd door het bevoegd gezag, in dit geval het CvB van Stichting OPONOA. Voorafgaand aan het besluit vindt overleg plaats tussen de schooldirectie en het CvB. Ouders worden gehoord voordat het besluit wordt genomen. Als de situatie vraagt om directe schorsing, worden ouders zo spoedig mogelijk daarna alsnog gehoord.

Het schorsingsbesluit bevat altijd:

- de reden(en) van de schorsing;
- de ingangsdatum en duur;
- een bezwaarclausule, waarin staat dat ouders binnen zes weken na dagtekening bezwaar kunnen maken bij het CvB. Het college beslist uiterlijk binnen vier weken op het bezwaar.

Stappen bij een schorsing van een leerling

1. **Overleg binnen de schoolorganisatie**: Voordat het besluit tot schorsing wordt genomen, vindt overleg plaats tussen de schooldirectie en het CvB.

2. **Toegang tot school**: Tijdens de schorsing heeft de leerling geen toegang tot de school.

3. **Onderwijsaanbod blijft verplicht**: De school blijft verantwoordelijk voor het onderwijsaanbod. Waar mogelijk ontvangt de leerling thuis studiemateriaal of wordt op een passende manier ondersteund, bijvoorbeeld door deelname aan toetsen zoals de eindtoets.

4. **Gesprek met ouders**: De periode van schorsing wordt benut om met ouders in gesprek te gaan over het vervolg. Dit gesprek is bedoeld om samen naar oplossingen te zoeken en helderheid te geven over wat de school wel en niet kan bieden.

5. **Bespreken van toekomst op school**: In het gesprek wordt ook besproken of de leerling op de huidige school kan blijven, en onder welke voorwaarden.

6. **Verslaglegging**: Van het schorsingsbesluit en het gesprek met ouders wordt een verslag gemaakt. Dit verslag bevat ten minste:
    - De reden en duur van de schorsing
    - De bezwaarprocedure
    - De wijze waarop bezwaar kan worden ingediend

7. **Ondertekening of verzending van verslag**: Ouders tekenen het verslag voor gezien. Indien zij dit weigeren, wordt het verslag aangetekend naar hen verzonden met een begeleidend schrijven waarin dit wordt vermeld.

8. **Dossier en melding**: Het verslag wordt opgenomen in het leerlingdossier en ter kennisgeving gedeeld met:
    - De schooldirectie
    - De Inspectie van het Onderwijs via het Internet Schooldossier.
    - De leerplichtambtenaar (als de schorsing leidt tot ongeoorloofd verzuim).

Verwijdering

In uitzonderlijke situaties kan het nodig zijn om een leerling definitief van school te verwijderen. Dit gebeurt alleen wanneer eerdere interventies, zoals een time-out of schorsing, onvoldoende hebben bijgedragen aan een veilige en werkbare situatie op school. Verwijdering is een ingrijpende maatregel die uitsluitend wordt genomen na een zorgvuldig en transparant proces, waarbij het belang van het kind én dat van de schoolgemeenschap wordt afgewogen.

Er zijn twee wettelijke gronden waarop het CvB van Stichting OPONOA een leerling kan verwijderen.

- Ten eerste wanneer de school, ondanks inspanningen, niet kan voldoen aan de ondersteuningsbehoefte van de leerling en handelingsverlegen is.
- Ten tweede wanneer er sprake is van ernstig grensoverschrijdend gedrag door de leerling en/of diens ouders, waardoor de veiligheid of het pedagogisch klimaat ernstig wordt verstoord.

Wanneer blijkt dat een leerling meer ondersteuning nodig heeft dan de school kan bieden, wordt eerst binnen Stichting OPONOA gezocht naar een passende plek. Als die niet beschikbaar is, neemt de school verantwoordelijkheid voor het vinden van een andere reguliere of speciale onderwijsplek. Ouders worden hierbij actief betrokken en geïnformeerd. De school heeft de plicht om te onderzoeken of de nieuwe school daadwerkelijk kan voldoen aan de ondersteuningsbehoefte van de leerling.

In het geval van ernstig gedrag, zoals herhaald ongeoorloofd verzuim, agressie, bedreiging, vandalisme of seksuele intimidatie, kan verwijdering overwogen worden. Ook gedrag van ouders dat het functioneren van de school ernstig belemmert, kan aanleiding zijn voor deze maatregel. Verwijdering is pas aan de orde als eerdere, lichtere maatregelen zoals een time-out, schorsing of het maken van gedragsafspraken onvoldoende effect hebben gehad, of als het incident zó ernstig is dat onmiddellijke verwijdering noodzakelijk is. De leerling en/of ouders zijn daarbij gewaarschuwd dat bij

herhaling tot schorsing of verwijdering wordt overgegaan. Ouders zijn gewezen op het beschikbare protocol.

De school hanteert duidelijke gedragsregels die voor iedereen toegankelijk zijn via de schoolgids en website. Deze regels maken inzichtelijk wanneer de grens voor verwijdering bereikt is. In alle gevallen wordt een belangenafweging gemaakt tussen het recht op onderwijs van de leerling en de veiligheid en het welzijn van de schoolgemeenschap.

Stappen bij een verwijdering van een leerling

1. **Overleg binnen de schoolorganisatie:** Voordat een verwijderingsbesluit wordt genomen, vindt overleg plaats tussen de schooldirectie en het CvB.
2. **Hoor en wederhoor:** De betrokken onderwijsprofessional wordt gehoord en ouders krijgen de gelegenheid om hun visie te geven.
3. **Melding bij en contact met de Inspectie van het Onderwijs**: Het voornemen tot verwijdering wordt gemeld bij de Inspectie van het Onderwijs via het Internet Schooldossier. De school neemt over het voornemen tot verwijdering contact op met de contact-inspecteur.
4. **Schriftelijke kennisgeving aan ouders:** Het CvB informeert de ouders schriftelijk en gemotiveerd over het voornemen tot verwijdering. Daarbij worden zij gewezen op hun recht om binnen zes weken bezwaar te maken.
5. **Behandeling van bezwaar**: Het college is verplicht de ouders te horen over het bezwaarschrift en neemt binnen vier weken na ontvangst een definitief besluit.
6. **Voorwaarde voor definitieve verwijdering**: Een leerling mag pas definitief van school verwijderd worden als er een andere school is gevonden die bereid is de leerling toe te laten. Tot die tijd blijft de leerling ingeschreven en behoudt hij of zij recht op onderwijs.
7. **Begeleiding bij overgang**: De school blijft verantwoordelijk voor het begeleiden van de overgang naar de nieuwe school.
8. **Verslaglegging**: Van alle stappen in het proces wordt verslag gemaakt. Dit verslag wordt gedeeld met:
   - De ouders
   - De leerplichtambtenaar
   - De Inspectie van het Onderwijs
9. **Ondertekening of verzending van verslag**: Ouders tekenen het verslag voor gezien. Indien zij dit weigeren, wordt het verslag aangetekend verzonden met een begeleidend schrijven waarin dit wordt vermeld.

Grensoverschrijdend gedrag van ouders/verzorgers/overige familieleden van leerlingen

Een school hoort een veilige plek te zijn voor leerlingen, onderwijsprofessionals en ouders. Iedereen moet zich welkom en beschermd voelen binnen de schoolomgeving. Wanneer de veiligheid van leerlingen of personeel in het geding komt door het gedrag van ouders of andere familieleden van een leerling, is het de verantwoordelijkheid van de school om passende maatregelen te treffen om die veiligheid te herstellen en te waarborgen.

In situaties waarin het gedrag van een volwassene leidt tot ernstige verstoring of bedreiging van de rust, veiligheid of het pedagogisch klimaat, kan de schooldirectie besluiten om tijdelijk de toegang tot de school en het schoolterrein te beperken. Dit gebeurt altijd met zorgvuldigheid, en met het doel om de situatie te de-escaleren en het contact op een constructieve manier te herstellen. Voordat een dergelijke maatregel wordt genomen, vindt overleg plaats tussen de schooldirectie en het CvB.

Vervolgens gaat de schooldirecteur in gesprek met de betrokken persoon of personen. In dit gesprek wordt uitgelegd waarom de maatregel overwogen wordt en wat de mogelijke gevolgen zijn. Als het nodig is om een betredingsverbod in te stellen, gebeurt dit schriftelijk en gemotiveerd. In het besluit worden de volgende elementen opgenomen:

- De ingangsdatum en duur van het verbod;
- De aanleiding en omstandigheden van het incident;
- De motivering van het besluit;
- De melding dat bij overtreding van het verbod aangifte bij de politie zal worden gedaan.

Een afschrift van het besluit wordt gedeeld met het CvB, de politie en - indien van toepassing -de buurtcoach of andere betrokken instanties.

Wanneer er sprake is van herhaald grensoverschrijdend gedrag door ouders of familieleden, kan het CvB, afhankelijk van de ernst van de situatie, besluiten tot verdere maatregelen. Dit kan in uiterste gevallen leiden tot schorsing of verwijdering van de leerling, zoals beschreven in de hoofdstukken over schorsing en verwijdering. Ook dan geldt dat de belangen van het kind, de veiligheid van de schoolgemeenschap en de wettelijke kaders zorgvuldig worden afgewogen.

Het uitgangspunt blijft altijd het zoeken naar herstel, samenwerking en het behoud van een veilige leeromgeving voor iedereen.

Geschillencommissie Passend Onderwijs

In het onderwijs kunnen er situaties ontstaan waarin ouders en school van mening verschillen over wat een leerling nodig heeft of over beslissingen die zijn genomen, zoals bij toelating, verwijdering of het vaststellen van het ontwikkelingsperspectief. Wanneer het niet lukt om er samen uit te komen, is het belangrijk dat er een onafhankelijke en zorgvuldige procedure beschikbaar is om het geschil te beoordelen. Daarvoor is de Geschillencommissie Passend Onderwijs (GPO) ingesteld. Deze commissie is wettelijk verplicht voor alle scholen in het primair, voortgezet en (voortgezet) speciaal onderwijs. Ouders kunnen hier terecht wanneer zij het niet eens zijn met een besluit van de school, bijvoorbeeld over de verwijdering van hun kind – ongeacht of er sprake is van een extra ondersteuningsbehoefte.

De commissie beoordeelt het geschil en brengt binnen tien weken een onafhankelijk advies uit. De uitspraak is niet bindend, maar wordt wel als zwaarwegend beschouwd. Als het CvB besluit af te wijken van het advies, moet dit schriftelijk en gemotiveerd worden toegelicht. Ouders hebben vervolgens de mogelijkheid om het geschil aan de rechter voor te leggen.

De procedure bij de Geschillencommissie is laagdrempelig: er is geen advocaat nodig en er zijn geen kosten verbonden aan het indienen van een verzoek. Ouders kunnen dit zelf doen via de website van Stichting Onderwijsgeschillen. Daar is ook een stappenplan beschikbaar, waarin de stappen van de procedure helder worden uitgelegd.

Het uitgangspunt blijft altijd om eerst samen met ouders en school te zoeken naar een oplossing. De Geschillencommissie is er voor die gevallen waarin dat niet lukt, en biedt dan een zorgvuldig en onafhankelijk oordeel dat recht doet aan de belangen van het kind.